

GEMEENTEBRIEF

Doopsgezinde Gemeente Steenwijk

september-december 2020

ALGEMENE GEGEVENS

Naam: Doopsgezinde Gemeente Steenwijk
Kerkgebouw: Onnastraat 10, 8331 HM Steenwijk tel: 0521-513560
Postadres: Onnastraat 10, 8331 HM Steenwijk
e-mail: secretariaat@dgsteenwijk.nl
Bankrekening: NL20ABNA 059.78.16.050
Website: www.dgsteenwijk.nl

Kerkenraad

Voorz. br. E. Ockels, Steenwijkerdiep 113, 8331 LR Steenwijk
tel.: 0521-510345 e-mail: voorzitter@dgsteenwijk.nl
Secr.: br. T. Kiestra, Kampstraat 36a, 8331 GE Steenwijk
tel.: 0521-513930 e-mail: secretaris@dgsteenwijk.nl
Penn. : br. H. Scholten, Capellehof 18, 8331 LN Steenwijk
tel.: 0521-515231 e-mail: fenhs@ziggo.nl
Leden: zr. A.L. Klinefelter, Blaankamp 15, 8341 PA Steenwijkerwold
tel.: 0521-588553 e-mail: pluspunt@antenna.nl

Pastoraat

Ds. Gerke van Hiele, Binnenpad 48, 8355 BS Giethoorn
tel.: 0521344044 e-mail: gerke.vanhiele@outlook.com

Zusterkring

Voorz: zr. J. Zwaaneveldt-Beärda, Ten Dale 25, 8341 RB Steenwijkerwold
tel.: 0521-588149 e-mail: jzwaaneveldt@hotmail.com
Secr.: zr. J. Bruin-Oostenbrug, De Meentehof 91, 8332 AZ Steenwijk
tel.: 0521-518859

Contactadres gastpredikanten:

zr. F.J. Scholten-Veen, Capellehof 18, 8331 LN Steenwijk
tel.: 0521-515231 e-mail: fenhs@ziggo.nl; preekbeurten@dgsteenwijk.nl

Boekhouder:

br. H.R. Scholten, Capellehof 18, 8331 LN Steenwijk
tel. 0521-515231 e-mail: fensh@ziggo.nl

Ledenadministratie:

br. T.S. Kiestra, Kampstraat 36a, 8331 GE Steenwijk
tel.: 0521-513930 e-mail: ledenadmin@dgsteenwijk.nl

Verhuur kerkgebouw

H. en F. Scholten, Capellehof 18, 8331 LN Steenwijk
tel.: 0521-515231 e-mail: fenhs@ziggo.nl

Organisten

br. A. Oosterhof, Woldpromenade 13, 8331 JD Steenwijk
tel.: 0521-521748 e-mail: organisten@dgsteenwijk.nl
zr. J.A. Molenaar, Willem Lodewijkhof 24, 8332 GC Steenwijk
tel.: 0629028272 e-mail: organisten@dgsteenwijk.nl

Redactie gemeentebrief

A. Krebber: krebberbrussee@hetnet.nl, Gasthuislaan 18 8331 MX Steenwijk
E. Uitentuis

Activiteit

Fobcie
Gespreksgroep en Bezoekerscie
Tentoonstellingscommissie en Mennocafé

Vredesweek

Coördinator

Br. H. Scholten
Zr. W. Uitentuis Wytske.
Br. J.P. v.d. Berg

Zr. A. Klinefelter

e-mailadres

fobcie@dgsteenwijk.nl
Wytske.werkhoven@gmail.com
jpaberg@live.nl
tel.: 0521-351569
pluspunt@antenna.nl
tel: 0521-588553.

KERKDIENSTEN

Datum	Voorganger
06 - 09	Dienst in Steenwijk br. H. Meiborg
13 - 09	Dienst in Giethoorn zr. B. Groen - Mol
20 - 09	Dienst in Giethoorn ds. Gerke van Hiele
27 - 09	19:00 of 19:30 Raad van Kerken, afsluiting Vredesweek in
04 - 10	Dienst in Steenwijk ds. A. Bakker
11 - 10	Dienst in Giethoorn ds. Gerke van Hiele
18 - 10	Dienst in Steenwijk ds. W. v.d. Linden
25 - 10	Dienst in Giethoorn zr. T. Tholen
01 - 11	Dienst in Steenwijk ds. Gerke van Hiele
08 - 11	Dienst in Giethoorn ds. W. v.d. Linden
15 - 11	Dienst in Steenwijk zr. B. Groen - Mol
22 - 11	Gedachtdienst in Steenwijk, ds. Gerke van Hiele
29 - 11	Dienst in Giethoorn zr. J. Molenaar
06 - 12	Dienst in Steenwijk ds. O. Klinefelter
13 - 12	Dienst in Giethoorn ds. Gerke van Hiele

Organisten

Br. A. Oosterhof en Zr. J. Molenaar: organisten@dgsteenwijk.nl

UIT DE PASTORIE

Corona

Afgelopen week gingen we aan het eind van de middag weer even varen om de hitte te ontvluchten en werden we ingehaald door een aantal snelvarende jonge jongens in een rubberboot met flinke buitenboordmotor. Dat is volgens mij hier ook wel een beetje een statussymbool, niet veel anders dan de Zündapps, Kreidlers en Puchs uit mijn eigen jonge jaren. Hoe tof was dat? Daar kon je toch mee voor de dag komen en soms was er dan ook dat leuke meisje dat wel achterop wilde zitten. Niets nieuws onder de zon. We zijn allemaal jong geweest.

De jongens groetten vriendelijk en en hieven grijnzend het blankglazen flesje en ik riep spontaan terug: *‘Dit is toch geen Corona, jongens?’* Ze grijnsden nog meer. Dat was het natuurlijk wel. Interessant zoiets. Heel symbolisch zelfs. Ik had me in het vroege voorjaar even afgevraagd hoe het met zo’n bierbrouwerij nu verder gaat, als je het ongeluk hebt dat je Corona brouwt, Corona extra zelfs. Mijn oog viel toen op de volblijvende schappen, Corona is, voor wie het wil weten, een bier van lage gisting, met een alcoholpercentage van 4.6%. Het komt uit Mexico, en wordt vaak met een citroentje in de hals gedronken. Op zoek naar een lekker biertje voor mijn schoonzoon aarzelde ik even, maar liet het toch in het schap staan. Dat is iets magisch natuurlijk. De goden verzoeken? Zou je er Corona van krijgen of alleen Mexicaanse griep? Niet doen. Laten staan. Afblijven. Op de boot naar Engeland draaien ze goede films, maar natuurlijk niet de *Titanic*. Iedere zeevarende snapt dat.

Wie weet, is de omzet van dit kostelijke vocht zich aan het herstellen nu het voor de jongere generatie mogelijk een soort geuzenbier aan het worden is. Kijk ons eens, we zijn er klaar mee. Ze zijn er klaar mee, zier willen vooruit, ze willen leven, ze zijn van de anderhalvecentimetersamenleving en het Coronagedoe duurt ze te lang en de angst voor de tweede golf besmettingen wordt her en der weg gelachen. Mijn collega uit

Zwartsluis verzuchtte al dat het nieuwe motto lijkt te zijn: Dat maak ik zelf wel uit! Het gevoel van urgentie om voorzichtig te zijn lijkt te zijn verdwenen. Frustraties en ongenoegen is er genoeg en vanzelfsprekend ook verschil van inzicht. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat we ook nog veel te weinig van deze virussen weten. Je kunt echter wel klaar zijn met het virus, maar is het virus ook klaar met ons, vroeg minister de Jonge zich niet voor niets al even geleden al af. Inmiddels is de vraag niet meer óf er een tweede Coronagolf komt, maar wanneer. En dan komt zomaar de reguliere zorg weer in de knel.

Dan is er ook nog het dorrehoutdebat. Inmiddels met hashtag (#) ook een geuzennaam. Heel goed dus dat juist deze groep nu van zich afbijt, in media en op Twitter (#GeenDorHout). Kwetsbare medemensen afschrijven als dor hout naam getuigt van een akelig, cynisch mens- en maatschappijbeeld, waarbij het economisch belang en persoonlijke vrijheid leidend zijn en risicogroepen tot tweederangsburgers zijn gedegradeerd. Dan hebben we het nog niet gehad over de medewerkers in de zorg die met lede ogen mogen aanzien, hoeveel risico's er weer worden genomen en dat niet alleen door de jonge jongens in hun rubberbootjes. Daar kun je je te gemakkelijk op verkijken. Mensen van alle leeftijden doen er op hun manier gewoon aan mee. Dat is heel Nederlands, een Chinees zou er vreemd van opkijken. Of dit gedrag tijdens een pademie van wijsheid getuigt? We zijn allemaal kwetsbaar. Zoveel is zeker. Het virus kan iedereen raken. Ook mensen van twintig, dertig of veertig kunnen serieus ziek worden en iedereen kan het overbrengen met alle gevolgen van dien.

Het is lastig om met deze situatie om te gaan. Wat zouden we blij zijn als mensen weer onbekommerd zouden kunnen samenkomen. Alstublieft, als dat zou kunnen! Er is onzekerheid en angst, boosheid en ongeduld. Er zijn rekkelijken en preciezen, zieners en ongelovigen, complotdenkers én dwaallichten. De één breekt nu het zweet al uit bij de gedachte aan een tweede golf, en de ander gaat liefst zo snel mogelijk over tot de orde van de dag. We komen onszelf en de ander tegen in hoe we omgaan met angst en onzekerheid, met veiligheid en risico's, met verantwoordelijkheid en zorgvuldigheid en inderdaad met zoiets als geduld en volharding. We kunnen hoog springen en laag springen, dit is een tijd waar we met elkaar doorheen moeten. En het evangelie? Dat pleit altijd voor meer dan eigenbelang en oog hebben voor de ander en diens welbevinden.

We worden opnieuw op onze volharding aangesproken. Nog even volhouden, de tanden op elkaar. Ik schreef hier al over in het voorjaar, en had niet gehoopt dat ik hier weer over zou moeten schrijven. Geduld, de tanden op elkaar en met Virgil van Dijk zou ik zeggen *Keep your head up*. Hou het hoofd omhoog, rustig blijven ademhalen in het vertrouwen dat er ook weer een andere tijd komt en dat die ook nog iets goeds kan brengen.

Gerke van Hiele

Thema van de Vredesweek

Van 19 t/m 27 september is het weer Vredesweek. Als thema is gekozen voor: Vrede verbindt verschil. Vredesorganisatie PAX vraagt aandacht voor het bijzondere werk van mensen die overal ter wereld bijdragen aan vrede en verzoening.

Voor ons Nederlanders was vrede lang iets vanzelfsprekends, maar dat is langzaam aan het veranderen. We zijn onzeker over de toekomst en tegelijkertijd zijn er grote tegenstellingen en verschillen in onze samenleving die in tijden van crisis niet zomaar

verdwijnen. Aan de ene kant zien we een grote onderlinge verbondenheid, maar aan de andere kant zijn er juist nu ook mensen die zich afgesloten voelen en die niet gezien en gehoord worden. Nog altijd is er naast verdraagzaamheid en tolerantie, sprake van angst, verharding en racisme. Tijdens de Vredesweek wil PAX aandacht vragen voor de verschillen die er tussen mensen bestaan, en tegelijkertijd zoeken naar nieuwe verbintenissen. En dat is alleen mogelijk als we bereid zijn om de ander echt te leren kennen.

PAX werkt in veertien landen met veel verschillende partners aan vrede. In alle landen is de (conflict)situatie anders, net als de culturen, etnische achtergronden en religie. Maar steeds weer zien we dat het accepteren van deze verschillen en het respectvol omgaan met de ander, een voorwaarde is om vreedzaam samen te leven. Een inspirerend voorbeeld is het werk van Surood Ahmad voor de Iraakse vrouwenorganisatie Al-Amal. Een organisatie die met steun van PAX vecht tegen seksueel en gender-gerelateerd geweld tegen vrouwen in Irak. Surood, die haar hele familie verloor tijdens de Golfoorlog in 1991, zet zich in voor een beter leven voor vrouwen. Zo voert ze al jaren strijd met de politie om ervoor te zorgen dat de aanklachten van mishandelde, verkrachte en uitgebuite vrouwen worden opgenomen. Haar vredeswerk is gevaarlijk, maar ze gaat er koppig mee door.

En dichtbij en in het klein? Luisteren naar elkaar. Grote veranderingen beginnen vaak klein, in onze eigen straat en buurt. Vooroordelen en discriminatie nemen af, als we met elkaar praten en genoeg tijd nemen om naar een ander te luisteren. Als we luisteren met ons hart, ontstaat er vertrouwen en overbruggen we de onderlinge verschillen. Deze vredesweek willen we met elkaar werken aan de acceptatie en erkenning van die verschillen. Iedereen kan meedoen. Kijk op www.vredesweek.nl

Zondag 20 september besteden we aandacht aan deze thema's in de dienst in Giethoorn. We zouden een groot Vlaams koor te gast hebben, maar dit is uitgesteld naar volgend jaar. Zondag later is er een vesperdienst in Steenwijk waarschijnlijk dit jaar wegens Corona in de veel grotere katholieke kerk van Steenwijk. Aanvang 19.00 uur. (Even checken bij Annelies!)

VAN DE KERKENRAAD

De extra kerkenraadsvergadering van 13 augustus stond in het teken van hoe gaan we verder in deze coronatijd, wat doen we wel, wat doen we niet. Gelet op de huidige ontwikkelingen blijven we voorzichtig. We hebben in de maand september toevallig slechts één kerkdienst in Steenwijk, dat is op 6 september. Deze dienst wilden we nog in de huidige opzet houden. Br. Hemmo Meiborg gaat dan voor, het is zijn allerlaatste dienst bij ons. Als u de bijeenkomst wilt bezoeken, kunt zich telefonisch bij mij opgeven op woensdag 2 en donderdag 3 september tussen 19.00 en 20.00 uur via telefoonnummer 0521- 513930. We zijn welkom in de diensten in Giethoorn, de tentdienst van 30 augustus in Giethoorn gaat niet door. De dienst georganiseerd door de Raad van Kerken ter afsluiting van de Vredesweek vindt niet zoals gepland in onze vermaning plaats, waar en hoe dan wel weten we nog niet.

Ook de data van de eetclub en gespreksgroep blijven staan, maar onder voorbehoud, u hoort er te zijner tijd van. Eind augustus krijgt u met de Gemeentebrief de nieuwe activiteitenlijst, ook hier geldt: alle geplande data staan erop, maar alles onder voorbehoud.

Dankzij de bezoekerscommissie hebt u de laatste tijd verschillende keren een Nieuwsbrief ontvangen, dat beviel goed. U zult de komende tijd wat vaker een Nieuwsbrief ontvangen en de Gemeentebrief komt dan nog drie maal per jaar uit. Dit jaar ontvangt U de Nieuwsbrief op 15 september en 17 november en de Gemeentebrief verschijnt rond 27 augustus en 17 december.

Tiemen Kiestra

VAN DE LEDENADMINISTRATIE

- Het adres van zr. Lummie Cloo – Bakker luidt Nijestede kamer 33 (niet 35) Joh. Bogermanstraat, 8331 GZ Steenwijk.
- Zr. Johanna Huygen – Greven is verhuisd naar Bussum, haar nieuwe adres is: Antoniushof, Kamer Clauslaan 10, Lange Heul 32, 1403 NL Bussum.

WEL EN WEE IN DE GEMEENTE

- 27 - 08 zr. A. Smid - Kroon
- 29 - 08 zr. A. Klinefelter - Koopmans
- 30 - 08 zr. N. van der Leij - van Reeuwijk
- 03 - 09 zr. A. Heinecke
- 04 - 09 zr. A. Remerie - Weijdema
- 07 - 09 br. J. Oosterhof
- 25 - 09 br. H. Scholten
- 09 - 10 zr. A. Reijnders - van de Graaff
- 14 - 11 zr. L. Cloo - Bakker
- 25 - 11 zr. H. Hazemeijer - Dijkstra
- 28 - 11 br. E. Uitentuis
- 02 - 12 br. P. Tilma
- 07 - 12 zr. S. Takens
- 09 - 12 zr. A. Mulder
- 16 - 12 zr. J. Molenaar

OVER HET WARE GELOOF, DE RINGPARABEL

In een pennenstrijd met de orthodoxe Hauptpastor Goeze schrijft de bekende Duitse toneelschrijver Lessing, een vertegenwoordiger van de verlichting, in 1779 het drama Nathan der Weise. Centraal hierin staat de Ringparabel, waarin Lessing tolerantie en humaniteit predikt.

De Ringparabel speelt in het Midden Oosten. Sultan Saladin wil de wijze Jood Nathan in verlegenheid brengen en stelt hem de vraag welke van de drie religies de ware is, het christendom, jodendom of de islam. Nathan antwoordt met de Ringparabel. Een man in het Oosten bezat een ring van onschatbare waarde, die de geheime kracht had de drager ervan geliefd te maken bij God en medemensen, wanneer hij de ring in dit vertrouwen droeg. De ring gaat in de familie over van vader op zoon. Zo heeft een vader van drie zonen de ring. Alle drie de zonen zijn hem even lief, hij weet niet, wie hij de ring moet geven. De vader gaat naar een kunstenaar en laat er twee ringen bijmaken, die niet van de echte zijn te onderscheiden. Hij laat iedere zoon apart bij hem komen en geeft hem een van de ringen. Als de vader kort daarna overleden is, denkt iedere zoon, dat hij de echte ring heeft, vader heeft het toch gezegd, de andere broers moeten vals spel spelen. Ze gaan naar de rechter. De rechter zegt, de ring maakt de drager ervan geliefd bij de medemensen, dus een van jullie moet geliefd zijn bij zijn broers, wie is dat? Dan blijkt, dat iedere broer het meest van zichzelf houdt. Dan zegt de rechter: “Misschien had jullie vader genoeg van de tirannie van die ene ring en heeft hij jullie alle drie even lief gehad. Welnu, ieder van jullie handelde vanuit zijn eigen onpartijdige liefde, vrij van vooroordelen, ieder probeerde de kracht van zijn ring duidelijk te maken, moge deze kracht komen met zachtmoedigheid, met hartelijke verdraagzaamheid, met bewijzen van weldaden met een innige toegenegenheid naar God. Als over meer dan duizend jaar de kracht van de ringen bij jullie nakomelingen te zien is, zal een wijzere man dan ik hier zitten en oordelen. Met andere woorden, als je door jouw geloof een goed mens bent, laat je zien dat jouw geloof voor jou het ware geloof is, of het nu christendom, jodendom of islam is.” Deze woorden spreken mij erg aan, ik heb ze destijds ook voor mijn belijdenis gebruikt. Nog even voor alle duidelijkheid: verdraagzaamheid is dus tolerantie en niet alles maar verdragen.

Tiemen Kiestra

AL VOOR 1517 WAREN ER DOOPSGEZINDEN!

door Klaas Prins

De laatste jaren van mijn schoolleven mocht ik weer lesgeven. In de tweede klas stond ook de hervorming in het lesboek. Ik was het met die weergave niet eens, want er stond geen letter in over de doopsgezinden en die waren er al, voordat Martin Luther zijn stellingen aan de kerkdeur plakte. Ik maakte daarom een extra katern over de betekenis van de doopsgezinden in de kerkhervorming. In het eerste deel nam ik hiervan afbeeldingen op van de martelaren, christenen die door de Romeinen werden terechtgesteld. Het was onder Keizer Constantijn I (ca 280-337) dat het christendom als gelijkgerechtigd werd erkend, hij ging hierin zover, dat hij het Romeinse Rijk onder bescherming stelde van de God der christenen.

In de middeleeuwen toen de kerk van Rome in West Europa de ‘staatskerk’ was, werd er hard opgetreden tegen groepen die zich tegen ‘Rome’ verzetten. Tegen het einde van de middeleeuwen vormden deze Dopers, ook wel Wederdopers, genoemd, een

van de groepen die zich keerden tegen de kerk van Rome. De drie belangrijkste bezwaren die hierbij naar buiten kwamen:

- bezwaar tegen de kinderdoop
- bezwaren tegen het zweren van een eed,
- de opvattingen over de wijze van viering van het heilig avondmaal.

In de kerk van Rome wordt bij elke samenkomst waarbij men ter communie gaat, een hostie gedeeld, te vergelijken met het gewijde brood dat door Doopsgezinden wordt gedeeld bij het heilig avondmaal. Belangrijk verschil is hierbij dat het heilig avondmaal bij Doopsgezinden hoogstens een enkele keer per jaar plaatsvindt. Het delen van hostie is een onderdeel bij elke heilige communie en voor een deel der mensen was dit dagelijks.

Er was natuurlijk veel meer aan de hand. Een deel van de mensen in onze Lage Landen en ook elders in Europa begon genoeg te krijgen van de bemoeizucht van de heersers van elders die hand in hand met de kerk hun macht uitoefenden. Een andere factor die hier ook kan worden genoemd, is dat in de kerk de 'gewone man en gewone vrouw' moesten volgen in wat door de priesters werd gevierd en onderwezen. Men begreep niet alles. De Bijbel was niet geschreven in de taal van het volk, Latijn was de taal van de kerk.

Ook Luther had geen oog voor deze bezwaren van de wederdopers. Voor Luther bleven de doopsgezinden ketters. Wat wel veranderde, was dat de wederdopers zich feller gingen presenteren. In vele dorpen en steden vormden zij een meerderheid van de bevolking, met name in Holland (Haarlem oa) en in Friesland. De overheid bestreed deze beweging, waarbij het op meerdere plaatsen kwam tot gruwelijke terechtstellingen.

De aanhang van de wederdopers was vooral te vinden onder de boeren en de lage burgerij. Door de aanhoudende werkloosheid en de daaruit voortvloeiende armoede zochten zij de steun bij een beweging die de gemeenschap van goederen als een van de fundamenten van een eerlijke maatschappij zag.

Het waren ook tijden van grote verwarring, dit leidde op enkele plaatsen tot sektevorming waarbij men zich liet meevoeren door figuren die het spoor bijster waren, figuren die zich fel verzetten en zich wel strijdbaar opstelden, maar geen oplossing hadden voor de problemen, Jan van Leiden was zo'n figuur. In 1533 lukte het Jan van Leiden samen met een groep medestanders om de Duitse stad Munster tot een van hun bolwerken te maken. Hij zou hier een waar schrikbewind hebben uitgeoefend. De uit de stad verdreven bisschop, Frans van Waldeck, belegerde de stad in februari 1534 met behulp van de troepen van landgraaf Filips van Hessen. Deze belegering was weer aanleiding tot het vormen van steunacties aan Jan van Leiden en zijn medestanders. Zo was er een burgemeester van Steenwijk, Jan van Batenburg, die een oproep deed in de Nederlanden om een leger te vormen om de bisschop voor de stad te verdrijven. In maart 1534 begaven zich vanuit vele plaatsen in het land groepen wederdopers naar Noordwest Overijssel. Ze kwamen uit Middelburg, Rotterdam, Delft, Leiden, Hazerswoude, Utrecht, Amsterdam, Haarlem, Monnickendam en zelfs uit Grave, Kleef en Emden. Er werd afgesproken om zich te verzamelen bij het Bergklooster nabij Hasselt op 24 maart 1534. Vandaar zou men over de Vecht naar Duitsland varen om Munster te ontzetten. Tientallen schepen waren over de Zuiderzee gevaren en vanuit het noorden waren groepen gekomen met paard en wagen. Dit was niet onopgemerkt gebleven bij de autoriteiten van Overijssel, vanuit verschillende

plaatsen was gewaarschuwd over hun komst. Toen het moment daar was stond de stadhouder George Schenck van Toutenburg met zijn mannen klaar om de invasietroepen te interneren. Een klein aantal leidinggevende figuren werd naderhand terechtgesteld. De andere 'deels arme onnosele luyden' werden naar huis gestuurd en moesten zich daar voor hun daden verantwoorden. Jan van Batenburg vluchtte naar Vlaanderen, waar hij later toch werd opgepakt en terechtgesteld.

Hierna kon de abt de katholieke kerk in Munster weer herstellen en wist de welgestelde burgerij zich te ontdoen van de hervormingsgezinden bestuurders. Hierin werden zij gesteund door Keizer Karel V, die de verordeningen tegen de wederdopers verscherpte en opriep deze te vervolgen. In het tweede deel van de Martelarenspiegel is het plakkaat tegen de doopsgezinden te lezen dat Karel V in 1535 de wereld in stuurde. Eenvoudige liederen werden in de gelegenheid gesteld hun dolingen te vergeten en weer katholiek te worden, maar deed men dat niet, dan volgde een terechtstelling soms wel van hele families.

Ik gaf mijn leerlingen hiervan een voorbeeld: Klaske van Workum wordt bij herhaling door de inquisiteur (aanklager) gevraagd: "Wat krijgt U als U bij het avondmaal het oliesel ontvangt?"

Zij antwoordde hem: "Ik zeg U ten laatste: Onze Lieve Heer komt niet voor de kiezen van de Mensen."

Volgens de inquisiteur bleef zij bij haar dwalingen en werd gedood. Met haar werden velen die vasthielden aan de doperse stellingen gedood, in vele gevallen op afschuwelijke wijze.

Het was Menno Simonsz die tegen dit geweld ageerde.

Klaas Prins

GESPREGSGROEP NAJAAR 2020

Data: oktober 5, 19, november 2, 16, 30

We merken dat er een diep verlangen is naar plezierige, sociale contacten, en gesprekken juist in deze onzekere tijden. In de kerk, staan in een grote kring de tafels, voor ongeveer twaalf personen, genoeg op afstand van elkaar.

Als de coronamaatregelen het toelaten, kunnen we in oktober weer eens samenkomen.

Wytske Uitentuis - Werkhoven

ZOMERTENTOONSTELLING 2020

"Aan jou de Vrijheid"

De zomer loopt teneinde, alhoewel de officiële datum 21 september is. Tijdens de avond wordt het al sneller donker, de heide kleurt paars, en de vochtigheid komt weer binnen.

In de zomermaanden, juli en augustus, heeft bij ons in de kerk de tentoonstelling "Aan jou de vrijheid" plaatsgevonden. Dit thema is uitgewerkt door leerlingen, 4 havo en 4 vwo, van de Regionale Scholengemeenschap Trompmeesters in Steenwijk en heeft een zeer boeiende tentoonstelling opgeleverd. In prachtige werkstukken gemaakt met verscheidenheid van materialen is dit thema weergegeven met een hedendaagse, actuele inslag. De Tweede Wereldoorlog, oorlog in het algemeen, de gevolgen van de

lockdown ten gevolge van het Coronavirus, de aandacht voor discriminatie zijn terug te vinden in het werk van deze jonge mensen.

We zijn open geweest op alle woensdagen in juli en augustus en ook de zondagen dat we diensten hadden. Dit heeft ongeveer 200 bezoekers opgeleverd, die lovende woorden in het dagboek hebben opgetekend. Elke bezoeker is niet alleen onder de indruk van de tentoonstelling, maar ook van de rust die ons mooie kerkje uitstraalt. Dit heeft vele goede gesprekken opgeleverd. en daar gaat het uiteindelijk om. Deze zomer is ook zonder Menno Café een rustige plek gebleken om een gesprek te voeren over zaken die mensen raken en bezig houden. En hierin stralen we ons Dopers Zijn uit.

De tentoonstellingscommissie is zeer blij verrast over de medewerking van vele gemeenteleden, die een dagdeel(en) aanwezig zijn geweest om de commissie te ondersteunen. Er zijn zelfs op drie woensdagen kniepertjes gebakken en deze zijn verkocht aan bezoekers.

Heel erg dank aan alle 20 medewerkers!

U hebt de tentoonstelling nog niet gezien?

Er zijn nog de volgende mogelijkheden:

tijdens de Open Monumentendagen 13 -14 september 10-16 uur en in de Vredesweek op 20, 23 en 27 september 13-16 uur.

De tentoonstellingscommissie,
Klaas, Jan Piet en Annelies

Onderweg 7 en 8

In voorgaande stukjes over de geschiedenis van het joodse volk in de oudheid beschreef ik enkele van de belangrijkste 'volksverhuizingen' voor het begin van onze jaartelling. De trek vanuit Mesopotamië naar Palestina, de geschiedenis van de vestiging in Egypte en de terugkeer naar Palestina. Hierbij beschreef ik de gunstige omstandigheden in het gebied van de Nijldelta: rijke grond, een goed klimaat en goede transportmogelijkheden. In Mesopotamië, in de delta van de rivieren de Tigris en de Eufraat, vormden soortgelijke omstandigheden de basis voor een voorspoedige ontwikkeling en een hoge graad van beschaving. Over het oude Palestina lezen we over twee belangrijke karavaanroutes tussen Egypte en Mesopotamië. Belangrijk voor de handel, zeker, maar hoe zag het land er zelf uit? Wat waren de natuurlijke hulpbronnen, waar leefde men van ?

Wanneer we het huidige Israël vergelijken met ons eigen land, dan zien we dat Israël iets kleiner is in oppervlakte dan Nederland. Door Israël stromen niet die grote rivieren die zand, grind en klei aanvoeren, waardoor rijke landbouwgronden dichtbij de zee worden gevormd. Israël moet het doen met een zeer bescheiden rivier, de Jordaan. De Jordaan ontspringt in het uiterste noorden uit bronnen aan de voet van de Hermon, een bergrug in het grensgebied tussen Israël en Syrië. Op een heldere winterdag is de besneeuwde bergtop goed te zien vanuit Haifa, de havenstad in het noorden. Het water van de Jordaan stroomt door het meer van Galilea. Dit meer ligt in een diepgelegen vallei ongeveer 200 meter onder de zeespiegel. Vanuit het meer stroomt het water verder naar het zuiden tot in de Dode Zee. Dit is het diepst gelegen meer op aarde, 400 meter onder de zeespiegel. Bij de Dode Zee is van het water van de bronnen in het noorden heel weinig over. Het warme klimaat zo diep onder de

zeespiegel veroorzaakt een sterke verdamping; daardoor heeft het water een hoog zoutgehalte. De grootste hoeveelheid water van de Jordaan wordt gebruikt door de bevolking van de aangrenzende landen en voor het bevoeien van gewassen. Er is een groot tekort aan water in het gehele gebied. De Israëliërs hebben zich erop toegelegd om zo zuinig mogelijk met water om te gaan. De regen, die voornamelijk in de wintermaanden valt, komt op een totaal jaargemiddelde van 43 cm. Heel weinig voor een land met warme droge zomers.

De havenstad Haifa ligt aan de kust in het noorden op het eind van een lage bergrug, de Karmel. De kustvlaktes langs de Middellandse Zee zijn redelijk vruchtbaar. In de oudheid woonden hier ten noorden van de Karmel de Phoeniciërs en in het zuiden de Filistijnen. Vanuit de Karmel verder naar het zuidoosten ligt Jeruzalem op 750 meter boven de zeespiegel, te midden van heuvels die sterk hebben geleden onder erosie. Het zuiden van Israël is voor groot deel woestijn, de Negev.

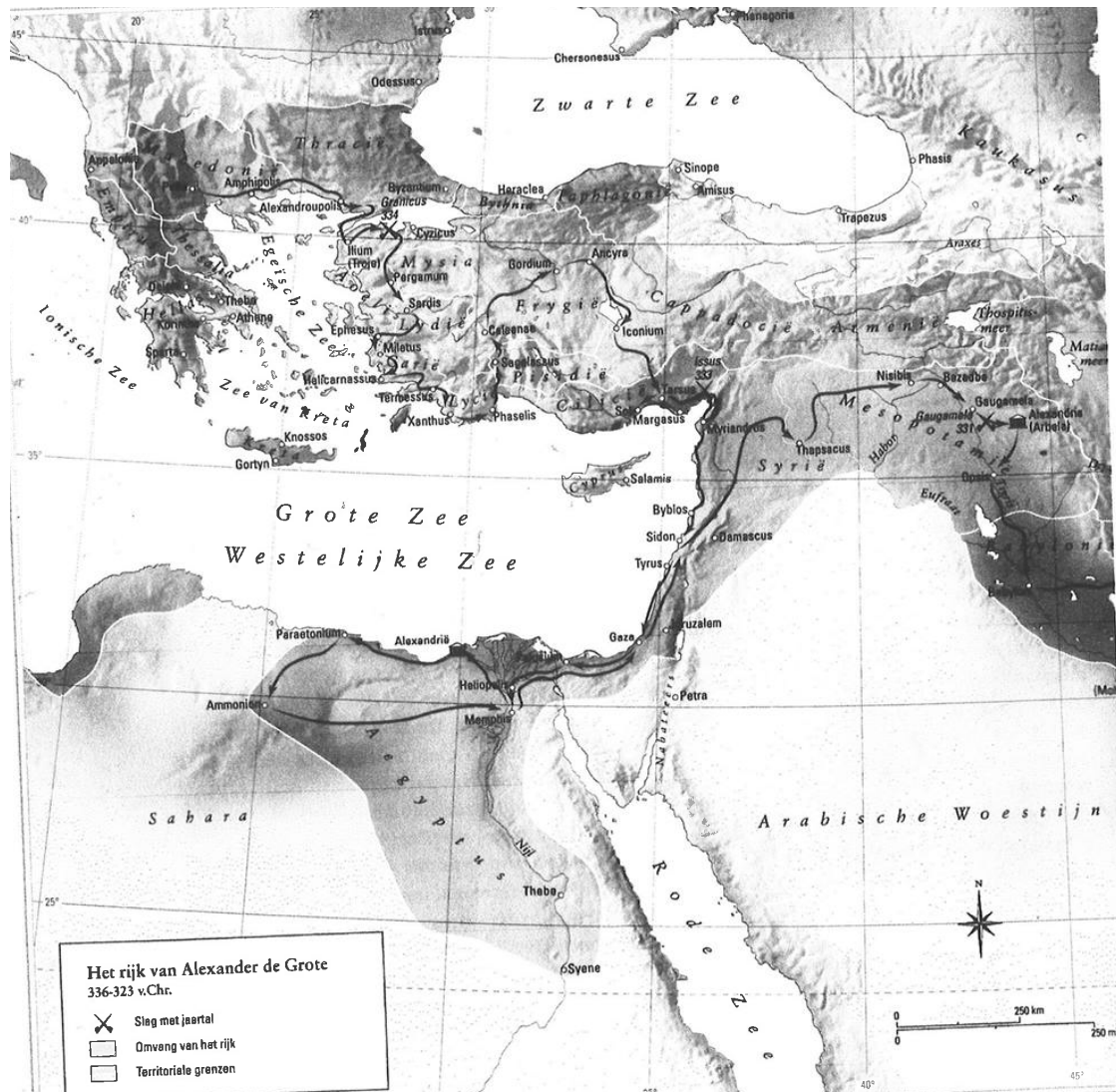
De nomaden uit het verhaal van Abraham, die rond 2000 jaar voor Christus vanuit Mesopotamië met hun vee naar Palestina kwamen, waren niet bepaald welkom bij de bevolking die hier reeds woonde. De veeteelt en de land- en tuinbouw brachten niet voldoende op om hiervan te kunnen leven met een groeiende bevolking. Verhalen over honger en gebrek, over wegtrekken en terugkeren, lopen als een rode draad door de geschiedenis van het oude Israël.

De Middellandse Zee

In de tijd van koning Salomo werd reeds handel gedreven in gebieden in het oosten en zuiden van Palestina. Voor een deel ging het vervoer per zeilschip. Hoever deze schepen voeren en of er ook joodse vestigingen uit voortkwamen, is moeilijk te zeggen. Waarschijnlijk zijn er zeereizen gemaakt langs de oostkust van Afrika naar het zuiden. Dan was er contact met landen langs de Rode Zee, tot in Jemen en verder naar de zuidkust van India. In Yemen zowel als in het zuiden van India hebben zich zeer waarschijnlijk in de oudheid Joden gevestigd. Het vervoer over en langs de Middellandse Zee zou later de belangrijkste plaats in gaan nemen voor de handel met en migratie naar andere landen. Eerder genoemd werden Egypte en de landen in Noord Afrika, het huidige Turkije, Griekenland en verder naar het westen tot in Portugal.

Hoe moeten we ons de zeilvaart voorstellen in deze tijden, hoe werden de schepen gebouwd, welke tuigage voerde men, hoe kon men navigeren? Met betrekking tot de navigatie kreeg ik deze afgelopen winter een interessante aanwijzing bij een bezoek aan een museum in Zutphen. Zutphen was in de 14^e en 15^e eeuw een van de belangrijke Hanzesteden langs de IJssel. De stad kent een monumentaal centrum met onder meer de prachtige Walburgiskerk. Aan het plein voor de ingang van de kerk is een klein museum met een waardevolle verzameling die een goed beeld geeft van de historie van de oude stad. In een luxe vitrine wordt hier een uniek voorwerp bewaard, een zgn. kwadrant. Dit is een navigatie-instrument waarmee zeelieden in de oude tijden hun positie konden bepalen. Het kwadrant uit Zutphen was gemaakt voor het Noordzeegebied. Nergens in West Europa is een dergelijk instrument bewaard gebleven. Het kwadrant uit Zutphen werd gevonden bij graafwerkzaamheden in het centrum van de stad in het jaar 2013. Het gebruik van het kwadrant bij het navigeren op zee was bekend in de landen rond de Middellandse Zee. Rond het jaar 1300 brachten kooplieden dit kwadrant vanuit het Midden Oosten naar het noorden.

Hiermee kon men navigeren op zee met hulp van de stand van de zon, de maan en de sterren.

Hoe is het klimaat in het gebied van de Middellandse Zee voor de zeilvaart?

In de wintertijd kan het hier behoorlijk stormen, in de andere seizoenen is het weer redelijk bestendig. Daarbij is een opmerkelijk verschil met de Noordzee dat de getijverschillen, de waterstanden bij eb en vloed, veel minder groot zijn dan in West Europa. Hoog en laag water zijn aan onze kusten begrippen, waarmee je op elk uur van de dag rekening moet houden in verband met de sterke stroming bij afgaand en inkomend tij. Voor de zeilvaart is dit een handicap. In de Middellandse Zee is het grootste getijverschil bij Sfax in het noorden van Tunesie en zelfs hier is het nooit veel meer dan anderhalve meter. Hoewel de oude Egyptenaren en de Grieken veel kennis hadden van wiskunde en van de natuur, bestond er weinig inzicht in de oorzaken van eb en vloed. Veel later in de 17^e eeuw kreeg men in West Europa een goed inzicht in de oorzaken van de getijden. De Engelse wetenschapper, Isaac Newton (1642-1727), ontwikkelde de theorie over de zwaartekracht als oorzaak voor

hoog en laag water. Hierbij gebruikte hij onder meer de nauwkeurige waarnemingen van de getijverschillen aan de Engelse oostkust. Een ieder die nu langs onze kusten vaart, houdt rekening met de stromingen en de waterstanden en weet op zijn minst iets van de oorzaken, zoals van de standen van Zon en Maan.

Evert Uitentuis

GEMEENTEBRIEF SEPTEMBER - DECEMBER 2020

Van de redactie:

Sinds het begin van het Corona-tijdperk is er geen Gemeentebrief verschenen en zijn er ook gedurende een aantal maanden geen kerkdiensten en andere samenkomsten georganiseerd. Dankzij het gebruik van internet is het de kerkenraad gelukt om met de meesten van u het contact te onderhouden en zelfs een regelmatige zondagsbrief van de dominee te doen verschijnen. Voor hen die geen internet hebben, zorgden hand- en spandiensten van een aantal van de wel-internetgebruikers ervoor dat zij een kopie bezorgd kregen van zowel de zondagsbrief als van berichten van de kerkenraad.

In voorgaande jaren werd wel eerder voorgesteld om het contact dat u per gemeentebrief gewend was, te vervangen door contact per internet. Vooralsnog is dit niet gebeurd. Een groot aantal leden liet merken graag daarnaast ook de mededelingen op papier te kunnen lezen.

Zoals het tijdens de afgelopen dagen lijkt, kunnen we het Corona-tijdperk nog niet afsluiten. Wel is ondertussen gezocht naar een goede vorm van contact met leden, vrienden en belangstellenden. Hiervoor heeft de redactie voorgesteld om drie maal per jaar een wat meer uitgebreide gemeentebrief te verzorgen. Indien het noodzakelijk is om tussentijds mededelingen over te brengen, kan het internet en bezorging in kleine kring, zoals in de afgelopen maanden, uitkomst bieden.

DE VOLGENDE GEMEENTEBRIEF KOMT UIT 17 DECEMBER

KOPIJ INLEVEREN VOOR 10 DECEMBER

**PROGRAMMA DG STEENWIJK PERIODE 1 SEPTEMBER T/M 31
DECEMBER 2020.**

Tenzij anders is aangegeven, beginnen de kerkdiensten om 10.00 uur.

**Let op! Het is vanwege de coronacrisis nog niet bekend, welke op deze lijst
vermelde activiteiten doorgang vinden.**

SEPTEMBER.

- Zo. 6 sept. Dienst in Steenwijk – br. H.R.A. Meiborg.**
Do. 10 sept. 9.00 uur Kerkenraadsvergadering.
Za. 12 sept. Open Monumentendag, 13.00 – 16.00 uur Tentoonstelling.
Zo. 13 sept. Dienst in Giethoorn – zr. B. Groen – Mol.
Open Monumentendag, 13.00 - 16.00 uur Tentoonstelling.
Za. 19 sept. 13.00-16.00 uur Tentoonstelling.
Zo. 20 sept. Begin Vredesweek, dienst in Giethoorn – ds. Gerke van Hiele.
13.00 – 16.00 uur Tentoonstelling
Wo. 23 sept. 13.00 – 16.00 uur Tentoonstelling.
Vrij. 25 sept. 11.30 – 14.00 uur Eetclub.
Za. 26 sept. 13.00 – 16.00 uur Tentoonstelling.
Zo. 27 sept. 19.00 of 19.30 uur. Raad van Kerken : afsluiting Vredesweek
13.00- 16.00 uur Tentoonstelling.

OKTOBER.

- Zo. 4 okt. Dienst in Steenwijk – ds. A. H. Bakker.**
Ma. 5 okt. 14.00 uur gespreksgroep o.l.v. ds. Gerke van Hiele.
Zo. 11 okt. Dienst in Giethoorn – ds. Gerke van Hiele.
Zo. 18 okt. Dienst in Steenwijk – ds. W. v.d. Linden.
Ma. 19 okt. 14.00 uur Gespreksgroep o.l.v. ds. Gerke van Hiele.
Zo.25 okt. Dienst in Giethoorn – T. Tholen.
Vrij 30 okt. 11.30 – 14.00 uur Eetclub.

NOVEMBER.

- Zo. 1 nov. Dienst in Steenwijk, avondmaal- ds. Gerke van Hiele.**
Ma. 2 nov. 14.00 uur Gespreksgroep o.l.v. ds. Gerke van Hiele.
Wo. 4 nov. Najaarsvergadering.
Zo. 8 nov. Dienst in Giethoorn – ds. W. v.d. Linden.
Do. 12 nov. 9.00 uur Kerkenraadsvergadering.
Zo. 15 nov. Dienst in Steenwijk – zr. B. Groen – Mol.
Ma. 16 nov. 14.00 uur Gespreksgroep o.l.v. ds. Gerke van Hiele.
Zo. 22 nov. 16. 30 uur Gedachtenisdienst in Steenwijk – ds. Gerke van Hiele.
Vrij. 27 nov. 11.30 – 14.00 uur Eetclub.
Zo. 29 nov. Dienst in Giethoorn – zr. J. A. Molenaar.
Ma. 30 nov. 14.00 uur Gespreksgroep o.l.v. ds. Gerke van Hiele.

December.

- Zo. 6 dec. Dienst in Steenwijk – ds. O.H. Klinefelter.**
Do. 10 dec. 9.00 uur Kerkenraadsvergadering.
Zo. 13 dec. Dienst in Giethoorn – ds. G. van Hiele.
Zo. 20 dec. 16.00 uur Kerst voor Allen – ds. Gerke van Hiele.
Vrij. 25 dec. Kerstdienst in Giethoorn – ds. Gerke van Hiele.
Za. 26 dec. Kerstviering R.v.K. in R.K. Kerk.
Zo. 27 dec. Geen dienst.
Do. 31 dec. Oudejaarsdienst in Steenwijk